

Nr 611

Av herr **Lundberg**, i anledning av *Kungl. Maj:ts proposition, nr 129, med förslag till lag om ändrad lydelse av 7 § lagen den 1 december 1950 (nr 599) om ersättning för mistad fiskerätt m. m.*

I proposition nr 129 med förslag till lag om ändrad lydelse av 7 § lagen den 1 december 1950 om ersättning för mistad fiskerätt m. m. föreslås, att kronan skall erhålla samma rätt som ersättningssökande att fullfölja talan mot fiskevärderingsnämnds avgörande. Detta förslag torde ha sin grund i lagens praktiska tillämpning och, som det förefaller, i att Kungl. Maj:t, tillsynsmyndigheten, eller fiskevärderingsnämnderna icke tagit del av eller visat hänsyn till det av riksdagen godkända tredje lagutskottets betänkande 22/1950, vari det bl. a. anföres att "Vid bedömande av ersättningens storlek bör beaktas att de nya reglerna kunna för en och samma rättsägare få både gynnsamma och ogynnsamma verkningar, och över huvud synes det, på sätt fiskerättskommittén framhållit, ej oberättigat att vid uppskattningen av liden skada viss hänsyn toges även till allmänna fördelar i skilda hänseenden som den nya lagstiftningen i praktiken må medföra för den ersättningsberättigade." Det understryks även i utskottsutlåtandet, att "vid utseende av nämndens ledamöter måste givetvis stora anspråk ställas på opartiskhet och erfarenhet i värderingsfrågor". Det förutsattes även att ersättningen icke skulle bli av den storleksordningen att statsfinansiella betänkligheter kunde befaras.

Den praktiska tillämpningen av 1950 års beslut om ersättning för intrång i fiskerätt har tyvärr visat, att de förutsättningar och hänsyn som utskottet och riksdagen förutsatte skulle beaktas icke iakttagits, och det ekonomiska lättsinne med statens medel och intressen den praktiska tillämpningen visar kan varken ur rätts- eller ekonomisk synpunkt vara försvarbar.

Ersättningarna och prövningen påminner i stort om "Ebberöds bank", där godtycket satts i högsätet. I 1950 års lag förutsattes att ersättning endast skulle kunna utgå till den som bevisligen lidit skada i en rätt, som den skadekrävande nyttjat. Av de uppgifter som lämnats synes detta icke varit fallet, och någon erfarenhet i värderingsfrågor kan knappast spåras i ersättningarna.

I Mälaramrådet har exempelvis 140 fiskerättsägare tillerkänts 2 365 797 kr. för intrång i fiskerätt. En av dessa jordägare fick ca 125 000 kr. När

en statlig myndighet, som förmedlat lån till denna jordägare, ansåg, att det var rimligt att han skulle inbetala 50 000 kr. å lånet för värdeminskning genom ersättningen för "intrånget i fiskerätten", förklarade jordägaren med indignation, — men givetvis med rätta — att fastigheten icke hade undergått någon som helst värdeminskning, då han hade kvar samma rättigheter som förr, och att ett återkrävande av lånet icke var motiverat. En jordägare vid kusten, som vid arvsskifte 1950 köpte hemmanet för 12 000 kr., har enbart för intrång i fiskerätt fått 24 000 kr., en grosshandlare, som betalat 35 000 kr. för sitt hemman, har fått 34 000 kr. etc. Vad bolag och andra fått i ersättning torde uppgå till betydande summor, trots att någon skada eller intrång i fiskerätt ej skett.

När man tar del av handläggningen av ärendena, vittnar inställningen i ekonomiska ting gentemot stat och samhälle om en hänsynslös girighet och det torde vara motiverat, att J. O., statsrevisorerna eller sakrevisionen granskar dessa frågor. Ty vad en del fiskerättsägare i sina krav framställt och nämnden tillerkänt dem tangerar gränsen för ett förfarande, som ett rättssamhälle borde beivra. Huruvida det är möjligt att av de ansvariga återkräva hela den skadeersättning som samhället åsamkats är svårt att bedöma, men i annat sammanhang har en rättslig prövning skett, fastän uppsåtet och skadan icke haft den storleksordning, som ovan anförts.

Den i propositionen föreslagna ändringen av 7 § och tillämpningsföreskriften synes icke göra det möjligt med ett statligt återkrävande av för högt utbetalade ersättningsbelopp, i vilka fiskevärderingsnämnd meddelat beslut före ikraftträdandet. Då Kungl. Maj:t icke synes ha iakttagit riksdagens beslut om att "vid utseendet av nämndens ledamöter måste givetvis stora anspråk ställas på opartiskhet och *erfarenhet i värderingsfrågor*", och de verkställande eller tillsynsansvariga myndigheterna i sin bedömning icke följt riksdagens uttryckliga beslut till prövning och att iakttaga måttfullhet i sin bedömning av intrång i fiskerätt, torde de värderingar som hittills gjorts icke kunna betraktas som i laga ordning tillkomna och motsvarar icke de för en dom gällande villkoren. Med hänsyn därtill torde det vara nödvändigt att i föreskrifterna om ikraftträdandet intaga ett tillägg av ungefär följande lydelse: *Beträffande beslut som meddelats av fiskevärderingsnämnd före denna lags ikraftträdande må talan jämlikt 7 § väckas inom 3 månader efter ikraftträdandet.*

I detta sammanhang bör det även för riksdagen vara angeläget, att en fullständig redovisning infordras från fiskevärderingsnämnderna av samtliga meddelade ersättningar; hur dessa beräknats, uppgifter om inköps- och taxeringsvärde, deklarerad inkomst av eget eller utarrenderat fiske etc. för de olika ersättningstagarna. Det vore för riksdagen värdefullt, om dessa specificerade redogörelser kunde bifogas som bilaga till utskottets

utlåtande, för att ledamöterna skall kunna bedöma hur en lags praktiska tillämpning sker.

Med hänvisning till det ovan anförda hemställas att riksdagen måtte besluta,

att antaga Kungl. Maj:ts förslag om ändrad lydelse av 7 § lagen den 1 december 1950 om ersättning för mistad fiskerätt m. m. med den ändringen att ikraftträdandet får följande lydelse: Denna lag träder i kraft dagen efter den, då lagen enligt därå meddelad uppgift utkommit från trycket i Svensk författningssamling. Beträffande beslut som meddelats av fiskevärderingsnämnd före denna lags ikraftträdande må talan jämlikt 7 § väckas inom 3 månader efter ikraftträdandet, samt att utskottet i övrigt vidtager de eventuella ändringar i lagtext etc. som erfordras för att de ovan angivna önskemålen beaktas.

Stockholm den 2 april 1957

John Lundberg
